

СТ А Н О В И Щ Е

за

оценка на кандидат по конкурс за заемане на академична длъжност „ДОЦЕНТ“ по професионално направление 3.7. Администрация и управление

Кандидат: гл. ас. д-р **МАРИЯ АЛЕКСАНДРОВА ИВАНОВА**, департамент „Администрация и управление“, факултет ФДЕНО, НБУ, *(единствена кандидатура по обявения конкурс)*.

Тема на монографичен труд: „УПРАВЛЕНИЕ НА РАБОТОДАТЕЛСКАТА МАРКА В XXI ВЕК - ВЪЗМОЖНОСТИ И ОГРАНИЧЕНИЯ“.

Член на научното жури: Проф. д-р **Иван Йочев Боевски** – Нов български университет, гр. София, 3.0. „Социални, стопански и правни науки“, 3.8. „Икономика“.

Основание за представяне на становището: Участие в състава на научното жури по конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“, съгласно утвърдена Заповед З-РК-151/01.03.2022 г. на Ректора на НБУ и обявен в ДВ бр. 08/28.01.2022 г.

Моето становище съм разработил при спазване на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане, както и изискванията на Наредба за развитието на академичния състав на НБУ и при изпълнението на наукометричните критерии за ПН 3.7 „Администрация и управление“ за заемане на академична длъжност „ДОЦЕНТ“.

Структурата на становището следва образеца за изготвяне на становище за заемане на академична длъжност „ДОЦЕНТ“ в НБУ.

1. Оценка за съответствие с минималните национални изисквания и изискванията на Нов български университет

При прегледа на представените от кандидат Ивановна документи за участие в конкурс за академична длъжност „доцент“ установих, че те са в съответствие с наукометричните показатели, заложен в Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), с Правилника за неговото прилагане (ППЗРАСРБ) и с изискванията на Наредба за развитието на академичния състав на НБУ и са както следва:

- Група А (мин. изисквания от 50 точки) - представени са материали за 50 точки;
- Група В (мин. изисквания от 100 точки) - представена е монография (заглавието е посочено от мен по-горе), отговаряща на 100 точки;
- Група Г (мин. изисквания от 200 точки) - представени са материали за 717,5 точки;
- Група Д (мин. изисквания от 50 т.) – събрани 100 точки;
- Група Е (мин. изисквания от 0 т. - неизискуеми за доцент) – събрани 325 точки;
- Група Ж (мин. изисквания от 50 т.) – събрани 150 точки;
- Група З (мин. изисквания от 70 т.) – събрани 120 точки
- Група И (мин. изисквания от 50 т.) – събрани 90 точки.

Гл. ас. д-р Мария Иванова за участие в конкурса има общ сбор **1652,5** точки, при изискуеми **570** точки.

Следователно, кандидатът представя научна продукция и материали, превишаващи минималните национални и допълнителни изисквания почти три пъти.

2. Изследователска дейност и резултати

Гл. ас. д-р Мария Александрова Иванова представя за оценка в обявения конкурс за заемане на академична длъжност „ДОЦЕНТ” общо 38 научни разработки (различни от тези, представени за придобиване на ОНС „доктор“).

2.1. Оценка на монографичния труд или други публикации, съответстващи по обем и цялостност на монографичен труд, включваща оценка на научните и научно-приложните приноси на автора.

Монографичният труд „Управление на работодателската марка в ХХІ век. Възможности и ограничения“ се базира на задълбочено академично изследване по актуална тема с подходящо приложена научна методология. Получените резултати имат теоретична и практическа насоченост. Монографичният труд е издаден през 2020 г. с положителна оценка от двама рецензенти, известни и признати сред научните среди. Монографията притежава доказана научна и учебна стойност. Разработена е в девет теми, систематизирани в три глави. Обемът е 232 страници, от които 154 с. са основен текст, отделно – библиография и приложения. Цитирани са 113 литературни и интернет източника на английски и български език. Основен принос на монографичния труд е детайлен анализ на ситуацията с трудовия пазар и ролята на работодателската марка в България, която има собствена специфика. Съществен принос има и към осветляването на ролята на глобализацията по отношение на възможностите за мобилност на бизнеса и на работната ръка, която може да се придвижва лесно от страни с нисък стандарт на живота към държави, които предоставят по-привлекателни финансови стимули и значително по-щедри социални системи. В монографията се въвежда терминът „генерализирана работодателска марка“. Теоретичните резултати от изследването биха представлявали интерес за научните среди и особено в констатацията на неизследваните аспекти на работодателската марка. Практическите резултати биха могли да бъдат използвани от административните и управленски органи на предприятия от различни браншове и индустрии, както и от нестопански и публични организации, при определяне, разработване и прилагане на работодателската марка, като инструмент за управление на човешките ресурси.

Авторката на монографията доказва своята зрялост като академичен изследовател.

2.2. Оценка на приносите в останалите приложени публикации, направени след назначаването на академичната длъжност „гл. асистент. Тя включва и оценка на изискването за рецензираност на изданията.

Г-жа Иванова в своята Самооценка за изпълнение на минимални национални изисквания и изисквания на НБУ за научна, преподавателска и творческа дейност за заемане

на академична длъжност „доцент“ и справка за оригинални научни приноси към доказателствата по Приложение 2 представя за оценка следните видове публикации:

- Книга, публикувана на базата на защитен дисертационен труд – 1 бр. на български език;
- Колективни монографии (разработени самостоятелни глави и теми) – 7 бр. участия;
- Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – Приложената справка от Централната библиотека на НБУ документира 3 бр. научни публикации, индексирани в световни бази данни;
- Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове - 46 бр., от тях на български език – 35 бр., от тях на английски език – 11 бр.

Процентното съотношение между публикации на чужд език и на български език в общия брой публикации е 23 % (бр.) към 77% (бр.).

В горепосочените видове публикации (общо 61, извън хабилитационния труд) откроявам следните фокуси:

➤ *Управление на човешките ресурси и таланти.* Публикациите в тази група (група Г, показател 7 - № 1, № 3, № 5, № 9, №12, 15, № 16, № 17, №25, № 28, № 36, № 45; група Г, показател 10 - № 1) са посветени на актуални и значими проблеми в сферата на развитието на човешкия капитал; управлението на човешките ресурси и таланти, системи за подбор, атестиране и мотивация на човешките ресурси; управление на знанието и информацията, внедряване на компетентностния модел в управлението на човешките ресурси. В свои публикации (група Г, показател 7 -№13, № 14) тя е обосновала връзката между силната организационна култура и привличането и задържането на талантите в организацията; идентифицирала е спецификата при разработването на стратегия за управление на талантите в организацията.

➤ *Управление на работодателска марка* (група Г, показател 7 - № 6, № 7, № 11, № 27) Като приноси могат да се определят систематизираните ограничения, произтичащи от съвременните фактори, влияещи върху работодателската марка; сравнителния анализ на добрите практики при използването на работодателската марка за привличане на таланти; идентифицираните етапи в процеса на създаване на работодателска марка и предложените показатели за измерване на инвестициите в работодателска марка.

➤ *Лидерството* (група Г, показател 7 -№ 2, № 18, № 20, № 21, № 26, № 30, № 32; група Г, показател 10 - № 6, № 7). Значимите приноси са видни в резултатите от изследванията на госпожа Иванова, свързани с оценяването на готовността на организацията за дигитална трансформация и ролята на лидера в този процес; предложения компетентностен модел на лидера; предложените методи за ефективни обучения на мениджъри; прилагането на трансформационно учене при хора с опит за постигане на организационно лидерство; използването на портфолио като инструмент

за развитие на мениджъри; идентифицираните различия на лидерските стилове според половете.

➤ *Корпоративна социална отговорност.* В много от своите публикации (група Г, показател 6 - № 1, група Г, показател 7 - № 8, № 10, № 19, № 24, № 35, група Г, показател 9 - № 1, № 2; № 3; група Г, показател 8 - №1; група Г, показател 10 - № 2, № 3, № 4, № 5) госпожа Иванова изследва актуални проблеми на съвременните организации, свързани с тяхната социална отзивчивост, отговорности и задължения. Някои резултати от тези изследвания могат да се оценят като приноси с теоретичен и практико-приложен характер: дефиниция, специфичните характеристики и анализ на развитието на концепцията „четворна спирала” за ускоряване трансфера на иновативните решения в областта на социалните грижи в регионалните вериги в България; насоките за приложение на ЕС политики и практики за етническа толерантност в подбора за работа; идентифицираните насоки за изграждане на устойчиво работно място със споделена толерантност към различията и многообразието от хора; ефективни методи за обучение на мъже и жени на възраст над 65 години, разграничените предимства и недостатъци при общуване на мъжете и жените чрез виртуални социални мрежи; възможностите за социо-икономическа интеграция на ромите.

➤ *Проблеми на висшето образование в условията на Европейското образователно пространство* (група Г, показател 5 № 1, група Г, показател 6 - № 2, група Г, показател 7 № 4, № 22, № 29, № 31, № 33, № 34, № 41, № 42, № 43, № 44; № 46; група Г, показател 9 № 4) Със своята значимост се откроява книгата на госпожа Иванова (2019г) „Висшето образование в България – институционални и финансови аспекти в контекста на европейското образователно пространство“, публикувана на базата на дисертационния ѝ труд. Предлага и апробира система от показатели за количествено и качествено оценяване на системата на висше образование в институционален и финансов аспект. Предлага насоки за усъвършенстване на националната стратегия и политика за развитие на институционалната и финансовата подсистема на висшето образование в България. В останалите публикации от тази група като практико-приложни приноси могат да се оценят: предложените насоки за приложение на коучинг подхода в условията на дигиталното обучение; резултатите от изследването на потрфолиото на възрастни преподаватели за дистанционно обучение; веб-базирана система за оценяване и сертифициране; резултатите от анализа на опита на Нов български университет в дистанционното и електронното обучение в областта на развитието на човешките ресурси.

*Посочените фокуси са напълно в съответствие с професионалното направление на конкурса и с преподавателската активност на госпожа Иванова. Те представляват **ценни и значими за науката и практиката собствени** изследвания, анализи, изводи и препоръки, собствени научни и научно-приложни приноси. Тези факти ми дават основание за **висока оценка на нейната научно-изследователска работа и съответни приноси**, с която участва в конкурса за заемане на академична длъжност „ДОЦЕНТ“.*

2.3. Цитиране от други автори

Необходимият брой цитирания са удостоверени със справка от Център за книгата, библиотека на НБУ. Сред проверените източници са установени са 20 позовавания на публикации от д-р Мария Иванова, от които 14 са самоцитирания. Една от публикациите ѝ е цитирана в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни (група Д, показател 11 № 1).

*Горепосочените факти подкрепят моето заключение, че тя е **разпознаваема и значима в ролята ѝ на автор-изследовател на световната и национална научна сцена.***

2.4. Оценка на резултатите от участие в изследователски и творчески проекти и приложение на получените резултати в практиката.

Кандидатът гл. ас. д-р Мария Иванова отчита участия в 5 национални проекта (група Е, показател 16) и 3 международни проекта (група Е, показател 17). Ръководител е на един от международните проекти (група Е, показател 17 - № 6). Участвала е в изготвянето на Меморандум на развитието (позитивната концепция). Меморандумът е изготвен на основата на академични изяви, форуми семинари и конференции проведени през 2018/2019г. и посветени на Юбилейната 25 годишнина от създаването на първите програми по БА/МБА в България.

*На базата на изложените от мен факти в точка 2 правя безспорното за мен заключение, че представената от госпожа Иванова научна продукция притежава **предимно световна насоченост и преизпълнява** минималните наукометрични изисквания за заеманата длъжност „ДОЦЕНТ“.*

3. Учебна и преподавателска дейност

23 години и 6 месеца е общият преподавателски стаж на кандидата гл. ас. д-р Мария Иванова към момента на изготвяне на моето становище. Личните ми наблюдения са от 2014 г. до сега, като за този период ще бъде моята оценка на преподавателската ѝ дейност, основа на представените от нея документи и материали:

3.1. Учебна работа на кандидата

Самостоятелно гл. ас. д-р Мария Иванова чете лекции в курсове в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“, както и изработва собствени учебни програми в НБУ. В допълнение на тези дейности тя е научен ръководител на 23 дипломанти, които успешно са защитили своите дипломни тези. Рецензирала е 53 разработки на студенти на фаза предзащита. Участвала е в 14 комисии за държавни изпити. Средногодишното ѝ аудиторно и извънаудиторно натоварване далеч надхвърля минимално изискуемото.

Отдадеността на госпожа Иванова към преподаването намира своята оценка и от страна на нейните студенти, която е **много добра** за периода, който оценявам също високо. Всичко това я представя в светлината на вече **утвърден академичен лектор** в НБУ.

3.2. Публикувани учебни материали

Гл. ас. д-р Иванова е разработила 5 учебника в книжен вид: в съавторство - „Управление на човешките ресурси”, глава 3 "Човешки капитал и параметри на "учещата организация" - теории, европейски практики и програми за обучение", учебник за магистърска програма на НБУ, 2014, ISBN 978-954-353-831-9; самостоятелно, “Информационни технологии в управлението на човешките ресурси”, учебник за магистърска програма на НБУ София: УМ-НБУ, 2009, ISBN 978-954-535-560-8; в съавторство - „Управление на промяната“, учебник за магистърска програма на НБУ, София: УМ-НБУ, 2009, ISBN 978-954-535-584-4; самостоятелно “Комуникации и управление”, София: УМ-НБУ - ресурсна книга към курс SMBV 402D „Комуникация и управление”, НБУ, 2005 и “Самообучение”, София: УМ-НБУ - ресурсна книга към курс SMBV 202D „Умения за чене”, НБУ, 2004. Електронен учебник в съавторство - “Учене и развитие чрез портфолио”, София: УМ-НБУ – електронен учебник за магистърска програма УРЧР на НБУ, ISBN 978-954-535-452-6, 2006. Разработени са и авторски учебни материали в Модул пространството на курсовете: MBAM196D Човешки капитал и управление на таланти; MBAM198D Управление на трудовите отношения (оценка и заплащане на труда); MHRB117D Бизнес контекст и управлението на човешките ресурси.

3.3. Разработени учебни програми

Госпожа Мария Иванова е разработила общо 6 бакалавърски и магистърски програми в департамент Администрация и управление на НБУ.

На базата на фактите и междинните оценки, изложени в т. 3, мога безспорно да заключа, че кандидатът показва достатъчно и успешно включване в учебната и преподавателска дейност на НБУ. Това я прави отговорен и коректен академичен преподавател е напълно достатъчно за заемане на длъжността „ДОЦЕНТ“.

4. Административна и обществена дейност

В Самооценка за изпълнение на минимални национални изисквания и изисквания на НБУ за научна, преподавателска и творческа дейност за заемане на академична длъжност „доцент“ и справка за оригинални научни приноси към доказателствата по Приложение 2 колежката Мария Иванова представя значителна по обем и съдържание административна и обществена дейност, която включва следното:

Тя осъществява активна административна дейност в НБУ, като програмен директор/програмен консултант от 2013 до сега на МП „Управление и развитие на човешките ресурси“ – на български език“, Управление и развитие на човешките ресурси – на английски език и Мениджмънт за организационно съвършенство – в редовна и дистанционна форма на обучение. Участвала е като член на Комисия по акредитация на поверените и магистърски програми към ФДНО и МФ. Понастоящем е тютор към БФ. Активно участва в кандидат-студентските кампании и комисиите по прием на кандидат-студенти. Активно участва в редовните заседания на департаментни и програмни съвети, спазва приемното време като преподавател и провежда редовно учебните си занятия. Обществената активност на д-р Мария Иванова е богата. Тя е организираща и провела 19 научни семинара, дискусии, сесии, кръгли маси в НБУ в областите на нейните научни

интереси – управление на хора, коучинг, трансгранично сътрудничество, управление на конфликти чрез медиаторство и др. Приносът за разпространение на опита и знанието сред колегите ѝ е безспорен. По линията на международното сътрудничество на Нов Български университет и програма Еразъм е изнесла 6 публични лекции и презентации в Италия, Финландия, Гърция, Румъния и Полша.

Гл. ас. д-р Мария Иванова е член на редица национални и международни организации - European Society for Research on the Education of Adults (ESREA) от 2009 до сега (в т.ч. ESREA Network on Gender and Adult Learning; ESREA Network on Adult Educators, Trainers and their Professional Development); European Distance and E-learning Network (EDEN) от 2006 г. до сега; Българска асоциация по управление и развитие на хора (БАУХ) от създаването и до сега, а понастоящем е член на Итичната комисия на БАУХ; Българската асоциация за развитие на обществото, културата и образованието (БАРОКО) от 2010; Балканска Асоциация за Регионални Инициативи (Б.А.Р.И.) от 2012; Асоциация за ранно детско развитие от 2011.

Фактите, изложение в точка 4, сами водят до заключението, което аз напълно и убедено формулирам: Госпожа Иванова със своята административна и обществена дейност **съдейства успешно за развитието и усъвършенстването на академичния процес в НБУ.**

5. Лични впечатления от кандидата (ако има такива)

Личните ми впечатления са от около 10 години и се базират на съвместната ни работа в една и съща административна стая, където можех на практика чрез наблюдение да идентифицирам нейната отзивчивост, коректност и компетентност към студентите, по време на тяхното консултиране. Освен това по време на съвместните академични, научни и житейски дискусии тя непрекъснато се проявяваше като адекватен преподавател и учен от една страна и като приятен и човечен събеседник от друга.

В тази връзка аз **особено много ценя както като преподавател и учен, така и като човек колежката Мария.**

6. Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата

Общо ми впечатление от качествата на монографичния труд, предоставените за оценяване публикации, цитирания от една страна и от преподавателската и научна дейност на гл. ас. д-р **МАРИЯ АЛЕКСАНДРОВА ИВАНОВА** от друга страна, ми дават основание да заключа, че кандидатът притежава както **много задълбочени теоретични познания** по тематиката и **демонстрира забележителни способности за провеждане на самостоятелно научно изследване**, които ѝ позволяват да отчита и интерпретира по адекватен начин получени научни данни и да формулира съответните научни изводи, така и **достатъчни академични качества и умения.**

Бих желал да си позволя следните препоръки, изведени от моята дългогодишна научно-изследователска и академична дейност, които са фокусирани върху: (1) би могла да продължи да бъде толкова отдадена на студентите, но да помисли за обучаването и на

докторанти и (2) по-голямо фокусиране върху изготвяне на публикации, които да бъдат отпечатани в световно-известни индексирани издания.

7. Заключение

Всичко гореизложено ми дава основание да оценя с пълна убеденост **ПОЛОЖИТЕЛНО** преподавателската, научната и научно-приложна дейност на кандидата **МАРИЯ АЛЕКСАНДРОВА ИВАНОВА**. Тази оценка представлява моето основание безусловно да считам и заявя, че тя е изключително подходяща за заемане на академичната длъжност „ДОЦЕНТ“.

На основата на гореизложеното бих желал напълно категорично и без всякакви съмнения да предложа на уважаемото Научно жури *да гласува положително*, а на академичните органи на НБУ *да изберат 2-жа МАРИЯ АЛЕКСАНДРОВА ИВАНОВА на академичната длъжност „ДОЦЕНТ“* в професионално направление 3.7 „Администрация и управление“, област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, към департамент „Администрация и управление“, факултет ФДЕНО, НБУ - София.

Дата: 01.05.2022 г.

ЧЛЕН НА ЖУРИТО:

(проф. д-р Иван Боевски)